

ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ : ಬಹುಪಯೋಗಿ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ

ಪ್ರಿಯಾ ಕಿವಡಸಣ್ಣವರ ಮತ್ತು ವಿ. ಕೆ. ದೇಶಪಾಂಡೆ

ಬೀಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೫

(☎: ೯೪೪೯೦೭೪೫೧೪)

ಮಿಂಚಂಚೆ: vkd1@rediffmail.com)

ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಪ್ರಮುಖ ಔಷಧೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಪಯೋಗಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಸ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಗಳು ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ್ದು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಔಷಧಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ರೋಗಗಳ ಉಪಶಮನಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿತ್ತಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೋಷಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ಬೆಳೆ ನಾಗುವಳಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಸುಲಭ.....

ಅಮೃತ, ಗುಡೂಚಿ, ಕಾಡುಹಾಕು, ಕಾಶಿ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವ ಈ ಬಳ್ಳಿಯ ಉಪಯೋಗಗಳು ಹಲವು ಹಾಗೂ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಸಮಾನ. ಆದರೆ ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಹಿ ಮತ್ತು ಒಗರು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ರಾವಣ ಬಲವಂತದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೊತ್ತೊಯ್ದದ್ದು, ನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ವಾನರ ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಂಕೆಗೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು ರಾವಣನನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿ ಇತಿಹಾಸ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾವಣ ಹತನಾಗಿದ್ದು ಕಂಡು ದೇವೇಂದ್ರನು ಸಂತಸಗೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದ ವಾನರರನ್ನು ಅಮೃತಧಾರೆ ಹರಿಸಿ ಬದುಕಿಸಿದ. ಅಮೃತಧಾರೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸಜೀವರಾದ ವಾನರ ದೇಹದಿಂದ ಅಮೃತದ ಬಿಂದುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತಂತೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಗುಡೂಚಿ, ಅಮೃತ, ಮಧುಫರ್ಣಿ, ಛಿನ್ನ, ಛಿನ್ನರೈಹ, ಮತ್ಸ್ಯಾಧನಿ, ಜೀವಂತಿ, ಸೋಮದಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರಾಲಕ್ಷಣಿಕಾ, ರಸಾಯಿನಿ, ವಯಸ್ಥಾ, ಕುಂಡಲಿ, ಧಿರಾ ಮುಂತಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಬಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಾಗಿದ್ದು ತ್ರಿದೋಷನಾಶಕ ಅಂದರೆ ವಾತ, ಪಿತ್ತ ಮತ್ತು ಕಫಹರವಾಗಿದೆ. ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟರೂ ಚಿಗುರು ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಬಳ್ಳಿ ಬರುವುದು. ಇದು ಒಣಗುವುದಾಗಲೀ, ನಾಶವಾಗುವುದಾಗಲೀ ಆಗದಿರುವುದಿಂದಲೇ 'ಅ-ಮೃತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಇದನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ 'ಛಿನ್ನೋದ್ಭವ ಲತಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ 'ಕುಂಡಲಿ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಟೆನೋಸ್ಕೊರಾ ಕಾರ್ಡಿಫೋಲಿಯಾ. ಇದು ಮೆನಿಸ್ಪರ್ಮೇಸಿಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಆಸರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬುವ ಈ ಬಳ್ಳಿಯು ಒರಟಾದ, ಬೂದಿಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದುಬಣ್ಣದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಹಾಲು ಬಿಳುಪಾಗಿ ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಸಿರು ಮಿಶ್ರಿತ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಿದ್ದು, ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹೂವುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕಾಯೆಯು ಮಾಗಿದಾಗ ಗಾಢ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೋಲುವ, ಹೊಳಪುಳ್ಳ, ದುಂಡಗಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡ, ಎಲೆ ಹಾಗೂ ಬೇರುಗಳು ಔಷಧಿಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿವೆ.

ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅವಶ್ಯಕ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಬಳ್ಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾವಯವ ಅಂಶವುಳ್ಳ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಹರಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಕೋಲಾರ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ : ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಗಿಡಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಬೀಜದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಸಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಬೀಜಗಳು ಶೇ. ೧೦ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮೊಳಕೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ, ಬೀಜದಿಂದ ಸಸಿ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲ. ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಗಾತ್ರದ ಆರು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಉದ್ದದ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ : ಬೇರು ಬಿಟ್ಟ ಕಾಂಡದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ೧ ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು. ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮೊದಲ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನವು ನೀರು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೫-೬ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಬಳ್ಳಿಯು ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಲು ಸೂಕ್ತ ಆಸರೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ೫ ಕಿ. ಗ್ರಾಂ. ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು.

ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳು : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಬಾಧೆಯೆಂದರೆ ಬೂಜು ರೋಗ. ಇದು ಕೀಟಗಳಿಂದ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಸರ್ಜಿತವಾದ ಅಂಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪನೆಯ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಬೆಳೆದು ಬಳ್ಳಿಯ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಎಲೆಗಳು ಒಣಗಿ ಉದುರುತ್ತವೆ. ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ದ್ರಾವಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆರಿದ ನಂತರ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟು ಕಪ್ಪನೆಯ ಶಿಲೀಂಧ್ರದೊಂದಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು, ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಂತರ ಒಣಗಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಉದರುತ್ತದೆ.

ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ನಂತರ ಎಲೆಗಳು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬಲಿತ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ವಾಡಿಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಿ. ಗ್ರಾಂ ಒಣಗಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೫೦೦ ಗ್ರಾಂ ಕಾಂಡದ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರ್ರಿನ್, ಪಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕಹಿದ್ರವ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಐಸೋಕೊಲಂಬಿನ್, ಟೆಟ್ರಾಹೈಡ್ರೋಪಾಲ್ನಟಿನ್ ಮಾಗ್ನೊಫ್ಲಾರಿನ್, ಪಾಲ್ನಟಿನ್, ಟೆನೋಸ್ಪೋರಿನ್, ಟೆನೋಸ್ಪೋರೈಡ್, ಕಾರ್ಡಿಫೋಲೈಡ್‌ಗಳಿವೆ.

ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳು

- ★ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ರಾಮಬಾಣದಂತಹ ಔಷಧಿ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಜೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡವನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ರಸ ತೆಗೆದು ಎರಡು ಚಮಚಿ ರಸವನ್ನು ಜೇನು ತುಪ್ಪ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಗೆ “ಇಂಡಿಯನ್ ಕ್ವಿನೈನ್” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ತಾಜಾ ಕಾಂಡ ಸಿಗದಿರುವಾಗ ಒಣಗಿದ ಕಾಂಡ ಬಳಸಬಹುದಾದರೂ ತಾಜಾ ಕಾಂಡವೇ ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ★ ಕಾಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಯಕೃತ್ತಿನ (ಲಿವರ್) ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಚಮಚಿಯಷ್ಟು ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಜೇನು ತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಎಲೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ತಂಬುಳಿಯನ್ನು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು.
- ★ ಮಧುಮೇಹದಿಂದ ಬಳಲುವವರು ಎರಡು ಚಮಚಿ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸ ಅಥವಾ ಕಷಾಯ ತಯಾರಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ದಿನಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೩-೪ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಅಗಿದು ತಿನ್ನುವುದೂ ಮಧುಮೇಹಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ.
- ★ ರಕ್ತದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಬಳಲುವವರು ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಎರಡು ಚಮಚಿಯಷ್ಟನ್ನು ಜೇನುತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು.
- ★ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಮೂರು ಚಮಚಿಯಷ್ಟನ್ನು ಸಕ್ಕರೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ದಿನಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ★ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಹಾಲು, ಸಕ್ಕರೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು.
- ★ ಹೃದ್ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುವವರಿಗೂ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಸೇವನೆ ಉತ್ತಮ. ಇದರಿಂದ ಹೃದಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.
- ★ ಕೆಮ್ಮಿನ ತೊಂದರೆ ಇರುವವರು ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ, ಅಡುಸೋಗೆ, ಜೇಷ್ಠಮಧುಗಳನ್ನು ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಷಾಯ ತಯಾರಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು.

- ★ ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಬಳಲುವವರು ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ತಂಬುಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ★ ಮೊಡವೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯ ಎಲೆ ಅಥವಾ ಕಾಂಡದ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವ ಮುಂಚೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮೊಡವೆಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.
- ★ ನಿಶ್ಯಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ನಾಲ್ಕು ಚಮಚೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಸಲೀಸಾಗಿ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ★ ಅಲರ್ಜಿಯಿಂದ ಮೈಮೇಲೆ ಪಿತ್ತದ ಗಂಧೆಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಎಲೆ, ಸಾಸುವೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಂಧದ ಚಕ್ಕೆ ಅರೆದು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಉರಿ, ತಿಂಡಿ, ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ★ ಚೇಳು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಂಡದ ರಸವನ್ನು ಕಚ್ಚಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಎರಡರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಚಮಚೆಯಷ್ಟು ರಸವನ್ನು ಚೇನುತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು.
- ★ ಇಸಬು, ಕಜ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ಚರ್ಮರೋಗಗಳಿಂದ ಬಳಲುವವರು ಬೇವಿನ ತೊಗಟೆ ಮತ್ತು ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಕಷಾಯ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ★ ಕ್ಷಯರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಔಷಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನೀಡಿದರೆ, ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ತೂಕದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕಫದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ★ ನಾಲ್ಕು ಚಮಚೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಎದೆಯುರಿ ಹಾಗೂ ಹುಳಿತೇಗು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ.
- ★ ಅಸ್ತಮಾ ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡದ ರಸ ಇಲ್ಲವೇ ಅಮೃತ ಸತ್ವವನ್ನು ಆಡುಸೋಗೆ ರಸದೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿದಾಗ ಉಸಿರಾಟ ಸಲೀಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ★ ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡವನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿ ಕಷಾಯ ತಯಾರಿಸಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅರ್ಧಲೋಟ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎದೆಹಾಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದಲ್ಲದೇ,

ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಶುದ್ಧೀಕಾರಕವಾಗಿರುವುದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- ★ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಕಾಂಡದ ರಸದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ 'ಅಮೃತಸತ್ವಕ್ಕಿದೆ.' ಅಮೃತಸತ್ವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ರಸದ ಬದಲಿಗೆ (ಎರಡು ಚಮಚೆ ರಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಅಮೃತ ಸತ್ವ ಸಮನಾಗುತ್ತದೆ) ಸತ್ವವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಅಮೃತ ಸತ್ವ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನ : ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ತೊಳೆದು ಸಣ್ಣ ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಟ್ಟಿಯಂತೆ ಜಜ್ಜಿ ಒಂದು ಅಗಲವಾದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಟ್ಟು ನೀರು ತುಂಬಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಧಭಾಗ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿಡಬೇಕು. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮೇಲಿನ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಬೇಕು. ಪಾತ್ರೆಯ ತಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ನುಣ್ಣಿನೆಯ ಅಮೃತ ಸತ್ವ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ನಂತರ (ನೀರಿನಂತೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ) ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ತಂಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಮೃತ ಸತ್ವ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವೈದ್ಯರಿದ್ದಂತೆ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಔಷಧಿ ಸಿದ್ಧ. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸತ್ವ ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಬಹುದು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಮೃತಾರಿಷ್ಠ, ಅಮೃತಾದಿ ಕಷಾಯ, ಅಮೃತಾದಿ ಗುಗ್ಗುಳು, ಬಲಾಗುಡೂಚ್ಯಾದಿ ತೈಲಂ, ಪಂಚತೀಕ್ಷ್ಣ ಗುಗ್ಗುಳು ಘತಂ ಮುಂತಾದ ಔಷಧಿಗಳು ಲಭ್ಯ.

ತಂಬುಳಿ : ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಂಡವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಣ್ಣಗೆ ತುಂಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೇರಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಹುರಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಂಗಿನ ತುರಿ ಸೇರಿಸಿ ನುಣ್ಣಿಗೆ ಅರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಟ್ಟಿ ಮೊಸರು ಇಲ್ಲವೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ 'ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ'ಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಅಮೃತ'ವೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧೌಷಧಿ ಇದ್ದಂತೆ.
